

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA 's-GRAVENHAGE

**Directoraat-generaal Agro en
Natuur**

Directie Europees Landbouw- en
Visserijbeleid en
Voedselzekerheid

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Factuuradres

Postbus 16180
2500 BD Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ez

Ons kenmerk

DGAN-ELVV / 16042057

Uw kenmerk

2016Z05227

Datum 13 april 2016
Betreft Beantwoording vragen over het bericht 'BLHB wil prijstoetsing bij
geliberaliseerde pacht'

Geachte Voorzitter,

Met deze brief geef ik antwoord op de vragen van het lid Van Gerven (SP) over
het bericht 'BLHB wil prijstoetsing geliberaliseerde pacht' (ingezonden 14 maart
2016, kenmerk 2016Z05227).

1

Wat is uw reactie op het voorstel van de Bond van Landpachters en Eigen
Grondgebruikers (BLHB) om prijstoetsing in te voeren bij geliberaliseerde pacht?¹

Antwoord

Zoals mijn voorganger in reactie op de schriftelijke vragen van 31 maart 2015
heeft aangegeven, heeft een herziening van het stelsel alleen kans van slagen
indien deze tegemoet komt aan de diverse wensen uit de praktijk, uitvoerbaar is
en voldoende door pachters en verpachters wordt gedragen (Kamerstukken II
2014/15, 27 924, nr. 63).

De initiatiefnemers van het Spelderholt-deelakkoord hebben in het voorjaar van
2015 aangegeven mogelijkheden te zien om samen met alle partijen tot een
verbeterd voorstel te komen. Op 2 november jl. heeft mijn voorganger gesproken
met de verschillende belangenpartijen van verpachters en pachters, waaronder de
BLHB, en de initiatiefnemers van het deelakkoord over herziening van het
pachtstelsel. De aanwezige partijen hebben aangegeven dat zij met elkaar zullen
doorpraten over de voorstellen uit het Spelderholt-overleg. Ik wil de partijen de
gelegenheid geven dit overleg af te ronden voordat ik voorstellen in overweging
neem. Gezien het belang van een gedragen voorstel vind ik het van belang dat
BLHB nu eerst met de andere belangenpartijen het gesprek voert over hun
alternatieve voorstel.

---

¹ 'BLHB wil prijstoetsing geliberaliseerde pacht', Boerderij, 26 februari 2016

2

Bent u bereid het voorstel te laten doorrekenen door het onderzoeksinstituut LEI Wageningen UR?

Antwoord

Ja, ik heb het LEI gevraagd het voorstel van de BLHB te bestuderen en de cijfers door te rekenen, net als dit met andere voorstellen ook wordt gedaan.

3

Vindt u de prijsontwikkeling die geliberaliseerde pacht de laatste jaren heeft doorgemaakt een wenselijke ontwikkeling of erkent u dat de grote stijgingen van geliberaliseerde pachtprizen nopen tot ingrijpen?

Antwoord

Voor de gemiddelde prijzen van geliberaliseerde pachtovereenkomsten in de afgelopen jaren verwijs ik u naar de tabel onder antwoord 11. De variëteit aan overeenkomsten afgesloten onder de geliberaliseerde pachtvorm is groot. Zo worden natuurgronden (met een relatief lage pachtprijs) en grond voor eenmalige teelten zoals bloembollen (met relatief hoge pachtprijs) tegenwoordig ook vaak onder de noemer 'geliberaliseerde pacht' verpacht. De prijzen hebben dan ook een grote bandbreedte rondom het genoemde gemiddelde. Ik zie op dit moment geen reden om in te grijpen in de prijsvorming van geliberaliseerde pacht.

4

Hoe wilt u borgen dat de bodemvruchtbaarheid niet lijdt door kortdurende pachtcontracten?

Antwoord

Voor de beantwoording van deze vraag verwijs ik u naar de antwoorden in de brief van 9 maart 2016 (Aanhangsel 2015–2016, 1834).

5

Onderschrijft u dat situaties met drastische prijsverhogingen en inschrijvingen voor pachters niet wenselijk zijn?

6

Erkent u dat de overheid en overheidsgerelateerde organisaties een voorbeeldfunctie hebben wat betreft 'goed verpachterschap'?

7

Wat doet u om bij de overheid en overheidsgerelateerde organisaties goed verpachterschap te bewerkstelligen en om onverantwoorde prijsstijgingen te voorkomen?

Antwoorden op vragen 5, 6 en 7

Zoals ik in antwoord 3 heb aangegeven, is er bij de prijsvorming van geliberaliseerde pacht sprake van uitschieters naar beneden en naar boven. De gemiddelde prijs geeft een genuanceerder beeld (zie antwoord op vraag 11). Inschrijvingen voor pacht leiden wat mij betreft niet op voorhand tot onredelijke prijzen, maar veeleer tot een transparanter beeld van wat boeren voor de pacht van landbouwgrond over hebben.

Verder verwijst ik u naar de antwoorden in de brief van 9 maart 2016 (Aanhangsel 2015-2016, 1834).

8

Onderschrijft u het belang van langlopende pachtovereenkomsten voor de bodemvruchtbaarheid, bedrijfscontinuïteit en financieringsmogelijkheden?

9

Erkent u dat langlopende pachtovereenkomsten noodzakelijk zijn in een beleid om grondgebonden landbouw en duurzaam grondgebruik te stimuleren?

10

Hoe wilt u bewerkstelligen dat de pachtregelgeving duurzaam grondgebruik bevordert?

Antwoord op vragen 8, 9 en 10

Ik ben voorstander van een pachtsysteem dat langdurige pachtrelaties tussen verpachters en pachters stimuleert, bijdraagt aan een duurzaam gebruik van grond en een zekere mate van flexibiliteit biedt. Ik zal voorstellen voor een nieuw pachtbeleid toetsen aan deze criteria.

11

Kunt u inzicht geven in de mate van prijsstijging bij geliberaliseerde pacht versus reguliere pacht in de afgelopen jaren?

Antwoord

Hieronder staan de (gemiddelde) pacht prijzen in euro's per hectare, verdeeld naar pachtvorm, over de periode 2007 tot 2014. De gemiddelde prijs van geliberaliseerde pacht voor 6 jaar en korter ligt relatief laag, omdat ook natuurgronden via (kortlopende) geliberaliseerde pacht worden verpacht. Zie ook antwoord 3 en antwoord 46 van het SO Pacht van 1 april 2015 (Kamerstukken II 2014/15, 27 924, nr. 63).

Pachtprijs (euro/ha) naar pachtvorm, 2007-2014	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Reguliere pacht	390	462	471	518	534	586	636	591
Geliberaliseerde pacht, langer dan 6 jaar	437	465	497	436	544	551	633	624
Geliberaliseerde pacht, 6 jaar en korter	422	494	453	464	473	500	515	542

Bron: Informatienet LEI Wageningen UR

(w.g.) Martijn van Dam
Staatssecretaris van Economische Zaken